„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројови стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

ГЛАВНИ УРЕДНИК: ДР. БРАНКО МИХАЈЛОВИЋ. | ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: ЖИВКО ВУЛЕТИЋ.

БРОЈ 39. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 12. МАРТА 1891. ГОДИНА XXVI.

ПРИЈАТЕЉИ — НЕПРИЈАТЕЉИ.

И само немачко гласило угарске владе „Пешт. Лојд“ дошло је до уверења, да не ће бити ништа од преговора за склапање трговачког и царинског уговора између наше монархије и Немачке. То је уверење тако јако, да га ни немачки званични лист „Reichsanzeiger“ не може да пољуља. Лепо тај лист говори о значају споразума између Аустро-Угарске и Немачке на пољу царинске политике. Аман све је то мало „Пешт. Лојду“, да може, према знацима, који се у последње време појавише, веровати у могућност тога споразума. И, разуме се, „Пешт. Лојд“ не може, а да не уздане дубоко и не изјави своју велику тугу и жалост, што у Немачкој има толико противника склапању трговачког и царинског уговора између Аустро-Угарске и Немачке на основу, на ком се у последње време водили о томе преговори, да немачка влада не може на ино, а да се не осврће и на њихово мишљење. У истини она мора да се осврће, јер ти противници случајно чине већину у немачком државном сабору, те би врло лако могло бити, да и поред најбоље воље немачког цара и немачког канцелара не дође до трговачког уговора између нас и Немачке.

Због тога немачка влада мучи сада „муке свакојаке“. Њој је, као што изгледа, много стало, да дође до уговора. Шта је у том све руководи, о томе не ћемо да говоримо. Доста је, ако кажемо, да немачки цар и јевтином царином на извесне производе мисли да за се задобије немачког раденика. У колико би цар Виљем и тиме смер свој постигао, друго је питање. Главно је што видимо, да он за тим тежи. Но, ето му сметају да постигне тај свој смер. Сметају му толико, да то увиђа и бечка и будимпештанска штампа, која је хтела смањивање царине на извесне наше производе да експлоатише у корист јаког политичког пријатељства између Аустро-Угарске и Немачке. Као бајаги, Немачкој је толико стало до „савеза за одржање мира“, да је ето за љубав тога вољна, да принесе и неке економске жртве и да стави себе на расположење другим државама, да би ове лакше могле извозити своје производе, те тиме да се економеки опораве и окрепе.

То је доказивала та штампа, кад су отпочели преговори између немачких и наших изасланика, и хтела је силом да натури свету то своје мишљење. Ми, разуме се, нисмо могли у то веровати, а нисмо могли веровати просто зато, што је та иста штампа сасвим друкчије гудила онда, кад нам је кнез Бизмарк поред најстраснијег изјављивања политичке љубави низао по грбачи економске ударце. Та штампа није хтела онда ни да се намршти. Онда је она ковала Бизмарка у звезде, доказујући, да политика не стоји у никаквој свези са народном привредом. И да је Бизмарк и даље остао, па да нам је и још који удар на економском пољу задао, та би штампа и сада тврдила, да политика са народном привредом нема никаква посла. Но било је друкчије. Бизмарка је нестало са политичке позорнице. Данас бечка и будимпештанска штампа нема разлога да респектује његове речи и ми видимо, како та штампа мења своје мишљење. У овај мах нема довољно речи да изрази своје негодовање према Бизмарку, а уједно сасвим лепо пристаје уз мишљење, да политика има посла са народном привредом, да то двоје ипак стоји у некој вези. Но данас то мишљење истичу меродавни кругови у Берлину, па зар би могло бити, да бечка и будимпештанска штампа друкчије мисли?

Јесте. Док је Бизмарк ведрио и облачио, могло је бити, да нам Немачка буде у исто време и пријатељ и непријатељ: пријатељ у политици, а непријатељ на економском пољу. За љубав политичког пријатељства морамо све трпети и сносити. Такве су прилике. То се није јавно говорило и признавало, али само се то могло изводити из ондашњег држања и писања бечке и будимпештанске штампе. Данас је пак сасвим друкчије. Данас та штампа доказује, како политичко пријатељство може нешто да вреди, само ако хоћемо да смо пријатељи и на економском пољу.

Но шта ћемо, ако останемо и даље економски противници и непријатељи? Сви су изгледи за то. Ми не верујемо, да ће Бизмарк још једном ступити на политичку позорницу, али је значајно, да се у овај мах много о томе говори. Да ли је то случајно, или тако удешено. Могућно је, да је и просто случај, али је такође могућно, да хоће на тај начин да изнуде што више од нас. Не знамо за уступке ни једне ни друге стране, само се вели, да је и Немачка, али још више да смо ми попустили. И око уступака као да се не препиру изасланици, већ око тога, да Немачка не може пристати на оно, што ми од ње захтевамо. Дакле, да одустанемо од својих захтева, око тога се врзе. Ми пак то нећемо и зато врло је лако могућно, да се Бизмарково име у овај мах спомиње у немачкој штампи као — баук.

Но ми мислимо, да то маневрисање не ће помоћи. Вели се, да се од наше стране учинило све, што се могло учинити, а даље не иде. Кад је тако и ако је тако, а кад видимо, да Немачкој још није доста, онда можемо насигурно рећи, да од трговачког уговора између нас и Немачке не ће бити ништа и да ћемо ми још неко време бити економски непријатељи, другим речма, да ћемо још неко време приносити жртве политичком пријатељу.

Је ли морало то бити? Је ли морало бити, да се поведемо за Бизмарком политиком, која нас грдних материјалних жртава стаје и која нам толико материјалне штете наноси? Одговарамо, да све то није морало бити. То канда увиђају сада и наша господа политичари, јер по неким знацима као да су дошли до уверења, да смо ми у „тројном савезу“ вршили врло добро своју дужност, али да смо врло, врло мало права уживали.

И то је добар знак.

Писма из Старе Србије.

I.

О нашим љутим мукама и патњама као да вам ретко ко шта јавља.

Ропски ланци сурових азијатских варвара још нас, и после пет кобних векова, јадовито стежу! Изгледа нам, да наша браћа, што их данас греје сунце „златне слободе“, и не хају, што нас јоште притискује ропска тама, нити чују вапај потлачене сиротиње српске?!... Нека нам се не замери на овоме, можда и оштроме, прекору, јер нама је већ додијало робовање — нарочито од када поплавише српска села бугарски учитељи, који јавно пљују, руже, каљају и игноришу све оно, што се српско зове. Ови бестидници заслепљени шовинизмом, а наоружани подлошћу и кукавичлуком на најгаднији начин пањкају код турске власти наше прве и најугледније учитеље и свештенике, представљајући их као „бунтовнике“, који војују против цара и његовог данашњег државног облика! Тако наши јадни учитељи и свештеници трпе, ни криви ни дужни, беспримерне муке и гоненја.

Тако не давно заптије (турски жандари), отераше под најјачом стражом два српска свештеника у Приштину. А за што? Опањкали их бугарски учитељи, да раздају народу неке српске песмарице; а међутим у овоме нема ни трунка истине, већ ствар стоји са свим друкчије. Ови су свештеници врло уважени и виђени у својој околини, а у исто време били су јако на сметњи бугарским учитељима, који у њиховој околини не могаху да изврше своју шовинистичку мисију. Па да би уклонили ове дичне свештенике из народа, оптуже их код „кајмакама“, да раздају народу српске песмарице, које су наперене противу султана. Без икаквог даљег сазнавања правог стања ствари, кајмакам нареди, те се ови свештеници везани отераше у Приштину. Ту сиромаси и данас леже, а њихова нејач пишти гладна и жедна, гола и боса, без хранитеља и заштитника! Нико им не сме притећи у помоћ, јер га турске власти узму на око, па после и он савршено пропада. Тако ојађена сиротиња ових наших узоритих свештеника, нема данас ни суве коре хлеба, да заложи своју паћеничку душу.

Тако исто пре годину дана, бугарски учитељи напуне уши кајмакану, да један учитељ показује деци, да пишу на табли: „Испеци, парци — Турчина сецци.“ Ово гнусно и кукавичко подметање

ЛИСТАК.

ЊЕНА ДУЖНОСТ.

(ЖИВОТ ЈЕДНОГ СИРОЧЕТА.)

ПОСРБИО ПЛАМЕНКО.

„Што год чините најневатнијем, учинили сте мени!“
Исус Назареанин.

„Нано. нано! Могу л' узети мараму и отићи мало доле у врт, где онако лепо сунце сија? Реци, нано, смем ли?“

„Та окани ме се, синко! Ради шта знаш, само одлази, и остави ме на миру!“

И мала, пуначка и румена Анчица одскакута доле у врт, весело, што је тако брзо победила, а госпођа Добрићка сеђаше и даље с наслоњеном главом на руку и намрштеним челом, које показиваше, да је у невољи и бризи.

„Доиста не знам, шта да радим!“ рече она тихо. Лако је поповима пред нас ступити и с проповедница нам рећи: „Чините своју дужност“, ал' шта да се ради, кад се има по тестета своје дужности, па још једна другој са свим противна? Шта да радимо онда? То бих хтела да знам. Ту ти је Добрић с оном истом платом, коју је још пре десет година имао, а овамо су ти опет издатци за стан, одело и јело, који се од оно доба удвостручише, а осим тога шесторо деце, која хоће да једу и да су одевена — осим Милице... Да, а ту ти је још и Милица!“

Госпођа Добрићка помисли сад нехотице на оно време некад, кад је у кућу своју узела красно сиротанче, што се нашло пред вратих једног суседа. Узела је к себи то, у траље увијено детенце, да замене своје треће дете, које подлеже некој дечјој болестици. Била је добротворка из себичности. Већ од девет година амо живљаше мала Милица у њеној кући, — девет година се већ играше код ње златокоса главица, која је изгледала међу гаравим главицама деце јој као лупки зрак сунчани. И данас први пут, за толико времена, нађе добра ал' практична стара госпа, да је Милица међу децом њезином сувишна!

„Она је лепа, добра и послушна девојчица“, рече госпођа Добрићка, „ал' нема ни трунна права на мене, а сад, кад нам тешко пада, да издамо један новчић, кад не можемо у ред да доведемо приход с расходом, сада је „моја дужност“, да се пре старам за своју рођену децу, него за њу. Катица и Маца морају ново одело зимско имати, а Милица мора отићи у сиротиште.“

Баш кад је то закључила, отворе се тихо врата и унутра ступи девојчица, са дугом злаћаном косицом, а бела лица и пуначких образа.

„Нано, ја сам негде забацила бебину марамицу, па је не могу да нађем, ал', нано“ — и она уплашено погледа на мрко лице госпође Добрићке — „ја, бога ми нисам хотимице учинила и ја ћу је и даље тражити.“

„Ти си неваљало и нехатно дериште“, рече госпођа Добрићка, те отисну од себе мало створење, што је, молећи, хтеде да грли. Хтела је, да своје срце окамени против сваког даљег осећаја. „Та је марама пет форината вредила и била је од правих чипака; а и јуче си једну шољу разбила. Ми нисмо златом натучени, Милице, ми смо сироти људи, и тако сироти, да“ — и госпођа Добрићка изусти журно кобну реченицу — „да тебе морамо у сиротиште послати.“

„У сиротиште, нано?!“ И чинило се, као да је Милица престала дисати. Тако је јако поплашила она реч.

„Ја нисам твоја мати, Милице, па боље ће бити, да се одвикнеш, да ме тако називаш.“

И госпођа Добрићка помисли сад на своје шесторо деце, и затвори срце своје за свако сажалевање бола сиротог детета, што лежаше у четир речи оног заплашеног питања.

„Одлази, доле, синко, и љуљај малишу; Перса мора некуд да иде, а ја немам сад времена, да ти на питања одговорам.“

Госпођа Добрићка отпусти девојче јетко и немилостиво.

Одлучила се, да дете преда у руке варошке управе, па је хтела, да то учини брзо, пре него што јој се муж врати с пута, и пре него што сама омекша.

„Не ћу више о томе мислити“, рече госпођа себи самој, „и не ћу више с њом о томе говорити. Ја бих, на послетку, била права ћурка, кад бих пустила, да ми економске планове и паметне назоре, плаве очи и леп глас детињи — тумбе окрену.

Осим тога, знала је госпођа Добрићка, да би Милица јаког бранитеља имала, кад би јој муж код куће био. Та људи су увек тако лаковерни и лудо добри. И она не хтеде ни својој деци о тој намери да говори.

„Деца ни најмање не разуму таке ствари“, мишљаше она.

У добри час, не разуму! Деца не знају ништа за лаж, себичњаштво и мудар рачун, с тога је и рекао мудрац назаретски: „Будите као деца, јер њихово је царство небеско!“ За што се не сети госпођа Добрићка овога?

Мала Милица била је пресрећна, кад јој би дозвољено, да по подне сме пратити своју нану у шетњу. Није ни на какво зло слутила, шта више, ни онда, када је госпођа Добрићка уведе у неку пусту кућу, пред којом је двориште јако запуштено изгледало.

„Нано“, запита ће она, „та ко станује овде, кога ми хоћемо да посетимо? Овде изгледа све тако мрачно и жалосно. У дворишту нема ни дрвета, ни цветка, па ни травке јегне, само леже у наоколо неки трепови, камење и иверје. Је л' да, нано, ми не ћемо дуго остати у тој гадној кућерини?“

Госпођа Добрићка осети као неко опомињање савести, кривицу и кајање, ал' — она је чинила своју „дужност“!

Узеде Милицу за руку и уђе с њом у неку тужну, сиромашки намештену собу, где је седела при шву нека старија госпа, строга изгледа, мршава, и обучена као каква калуђерица.

„О!“ отегну госпођа Змијићка, кад јој је госпођа Добрићка своје име рекла. „То је дакле то дете?“

„Јест', то је Милица...“ и ту прекиде реч, и од узбуђења поцрвени до ушију. — „Ми смо је увек звали Милицом — Добрићевом, но, наравно, сад се мора за њу друго име наћи.“

„За што, нано?“ упита мала Милица и погледа, уплашено и скрушена срца, жену, која јој беше девет година мати. „Зар ја нисам више Милица — Добрићева?“

Госпођа Добрићка пољуби дете у чело.

„Буди добра, Милице“, рече она несигурним гласом, „и чини све, што ти ова госпођа буде рекла. Сад се морамо растати, збогом!“

Но Милица, која је бледа као смрт, чврсто се држала за руку своје помајке.

„Нано!... Нано!... Та ти ме ваљда не ћеш оставити!?“ повиче она гласом, који је срце парао.

„Та шта ту ваздан“, повиче она жена строга изгледа, тргне девојче к себи и стане међу оне, што се растајали. „На што та лудорија! Девојчице, које се тако деру овде, стрпамо у мрачан подрум!“

И пре но што се Милица, која је пола обне-

бугарских учитеља, не да се ама баш ничим оправдати, али код њих влада језуитско начело: „Цел средство освештава“. И овог бедног учитеља заптије отераше у Приштину, па ни до данас нема о њему ни гласа ни трага, — можда га већ одавно покрива црна земља!

Могао бих навести још сијасет примера турске обести и варваризма, али држим, да је и ово до сада доста, па да се види, како чемерно живимо у Старој Србији. Но ипак не могу ћутке прећи преко једне и сувише жалосне сцене, која се деси баш ових дана.

Близу Призрена, из села једног отеше Турци једну красну и врло лепу Српкињу. Осрамотише је и одмах потурчише. Родитељи ове несрећне девојке продадоше све, што имађаху за продају, само да спасу част свога детета, али беше све узаман!

Ово је најстрашније дивљаштво деветнајстог века, та ово је прави вандализам!... О, жалосни Србине, докле ли ћеш јоште робовати?!...

Политички преглед.

Избори у Далмацији. Приликом избора за бечки „рајхсрат“, у Далмацији изабрали су великопоредници са 238 глосова заједничког кандидата грофа Бонду против Хрвата Кантнића, који је добио 197 гласова.

Вести из места и са стране.

† **Михаило Тодоровић-Мирковић.** У Петрограду је умрио ових дана Србин Михаило Т. Мирковић, генерал-лајтнант руске царске свите и помоћник начелника главног штаба, коме је био душа последњих десет година. 1854. г. свршио је војничку школу и постао официрем цареве коњаничке гарде. Учествовао је у свим ратовима, које је Русија водила за ова последња три деценија. Нарочито се одликовао у последњем руско-турском рату, што сведочи и редут у Бугарској, који носи његово име „Мирковић“, и који је подигао он у киши картеча и куршума. У бојевима око Плевне је такође учествовао, и ту се показао као врло ваљан и храбар ратник. У бој код Ташиксена га ранише два куршума. У награду за своју храброст доби Мирковић златно оружје, а за тим ђорђев крст 4. степена и орден Станислава I степена с мачевима. Мирковић је у опште веома брзо аванзовао у војничким чиновима. Руске новине се о покојнику веома похвално изражује, а „Гражданин“ вели ово: „Како је много и колико је радио и вредео у штабу пок. Мирковић, види се отуда, што је после његове смрти, посао му подељен на неколико људи. Незамењив је то био војник у служби, а незамењив и као друг и као човек и грађанин. Сви, који су знали Мирковића лично, искрено оплакују његову превремену смрт.“ Мирковић је био добар руски, а исто тако и ваљан српски родољуб. Свагда је српски осећао и увек се за Србе интересовао. Слава му!

Промовисан. Јављају нам из Будимпеште, да је у суботу 9. о. м. промовисан на тамошњој универзи г. Стеван Бугарски из Сенте, за доктора физике, хемије и минералогије. Живео!

Дунавски мост. Јуче је једна лађа ударила о дрвени мост између Новог Сада и Варадина. Због тога се мост пореметио, и веза између Новог Сада и Варадина беше спречена, тако, да Сремци, који беху пошли на вашар новосадски не могоше прелазити. Сад је мост већ оправљен и комуникацији неме сметње.

Несрећа на Дунаву. Данас у мал' што не постадоше два људска живота, жртвом хладнога Дунава код Новога Сада. Око подне је пролазио „реморкер“ са још три „шлепа“ крај железничког моста. За шлеповима пловљаху и две дерегље. Услед јаких таласа, удари једна дерегља о стуб на мосту, и два морнара, који беху на дерегљи, стрмоглавише се у Дунав. После напора, који је трајао мал те не пола сахата, бише обојица спашени. Јадници су у ладној, леденој води читаво то време пливали, док им не стиже помоћ са реморкера и шлепова.

Време. После неколико лепих дана пролетњих, којима се од срца обрадовасмо, захладило је поново и опет. Март хоће да покаже своју ћуд. Јуче је падала у нашој вароши ладна киша, а и данас је тако ладно, да се пролетње одело морало одбацити сасвим на страну, а обући зимско, за које мишљасмо, да нам неће требати до идуће зиме. Киша је нанела и приличну материјалну штету, јер је пролетњи вашар новосадски, сасвим покварила.

Свеба. У српском месту Мокрину, решило се 40—50 српских породица, да се исели у Србију; до двадесет кућа је већ продато, и то на жалост Немцима. Треба ли да се чудимо, кад погледимо овај жалосни појав, зашто ми Срби у овим крајевима све већма опадамо и пропадамо у сваком погледу. Ми продајемо наше куће, бежимо са свог огњишта, а пуштамо да се туђин по нашем добру башкари, а све без нужде.

Владичин поклон. Нишка „Слобода“ доноси ову јавну благодарност: „Његово преосвештенство г. Јероним епископ Пишке Епархије, одушевљен осећајима побожности своје свете вере православне, изволео је приложити за подизање нове цркве у Блацу — ср добрич. окр. топличког — два гроша чарписка од прилике 10 новч. Одбор цркве Блацке дирнут осећајима дарежљивости, свесрдно благодари узвишеном приложнику за овај поклон.“ А и јесте заслужио, да му се благодари.

Нова слика. Читамо у „Србобрану“: „Милош Обилић на Косову“, тако се зове нова слика, коју је насликао госп. Кикерец, по замисли и упутству г. С. Кочонде, овд. накладника уметнина Г. Кочонда је наручио ову слику да је олеографички помножи и распространи у народу. Слика ова заслужује особиту пажњу и препоруку, јер је израђена веома дивно и са пуно уметничке пажљивости. Слика представља онај величанствени трагични моменат из српске повеснице, кад Обилић пори Мурата, док његова два побратима, Топлица и Косанчић, са хазурним хатовима чекају на њ', па да сложно учине јуриш кроз турску ордију. Замисао је изведена потпуно, сасвим живо и природно. Групе су распоређене врло добро, тако, да се главна група, Обилић и Мурат, довољно истиче, али никако не на штету целине. Психолошке појединости изражене су тачно, те се одсечно истиче противност између јуначке хладнокрвности и одлучности сва три побратима према престрављености изненађеног туског табора. Она резигнација, она присебност и решеност, којом су та три витеза српска загазила у смрт, обележена је јасно, а без икаке сувишне ефектације. Сливање боја, симетрија и перспектива узајамно се допуњују и стапају у постепеним нијансама, те се према целини свака појединa група истиче таман толико, колико је потребно. Све ово скупа, као целина слике, чини силан утисак онога узвишеног догађаја на Косову, којим је овековечено име Србиново у повесници свега света. — Ова слика даје потпун свој израз нарочито онда, кад се посматра мало косо са леве стране, гледаочеве и из даљине од 4 до 5 корачаја. — Ми честитамо г. Кочонди на тако красној замисли и хвала му на том избору. Желимо му, да овом сликом постигне савршен успех и да је распрострe у сваки кутић српског народа. Чудно је, заиста, да се до данас не нађе ни један Србин живописац, да за своју кичицу употреби овако величанствено и захвално градиво, којим би се поносили највећи народи!

Кратке вести. Велики родољуб и књижевник словачки Август Хорислав Крчмери, еванђелички свештеник је умрио 25. пр. м. — Српског научењака дра В. Богишића је одликовала француска правна академија у Тулузу, изабрав га сад скоро за свог члана. — У Љубљани је умрио 5. о м. вођа умерене словеначке странке у Крањској, др. Јосиф Поклукар. — У белоцрквански кр. судбени сто су пре неку ноћ упали непознати зликовци, који однесоше много докумената ч доказних списа, који се односе на главне судске расправе, што се требале у току најближег времена одржати. — Радници у Будимпешти хоће и ове године да прославе на свечан начин 1. мај. — Избор чланова срп. прав. црк. шк. општине вршачке биће 18. марта. Избор ће руководити Ј. Јорговић, игуман војловички, као конзисторијални изасланик. — У Француској су наумили, да укину цензуру. — У Чикагу ужасно бесни и код нас добро позната болест „инфлујенца“. — Против Исидора Дебељачког из Ст. Бечеја је повело министарство истрагу, као што се вели због тога, што је тужен, да нема мерничке дипломе, а међутим већ доста времена ради као испитани мерник. — Закон о недељном одмору, што је ту скоро донесен у угар. сабору, ступиће у живот 1. јула п. н. ове године.

Трговина.

Нови Сад 11. марта. Јучерашњи новосадски вашар био би врло добро испао, да није било кише. Но киша је све покварила. Ипак је марве — нарочито — беле било доста дотерано. Но доста се и тражило, те су због тога и цене воловима повољне биле. Волови се плаћали од 220—230 ф., а јачи у месу, меснати и по 300 ф. — Иначе се све слабо вашарило, и, као што рекосмо, због рђавог времена. Десила се, још, да је пароброд један развалио дрвени мост. те многи трговци из Срема, не знајући, кад ће се мост опет саставити, нису смели куповати марву, јер нису били сигурни, хоће ли је у брзо моћи претерати преко или не.

На житној пијаци није било никаквих промена. Остало је све по старом. Довоза нема никаква, јер су путеви и сувише рђави и испровађивани, тако, да се с теретом нико не сме ни кретати па пут.

Цена је пшеници 8 ф., кукурузу 5 ф 50 нов., јечму 6 ф. 20 н., зоби 6 ф. 50 н., наполици 7 ф. Све од сто килограма.

Остали производи:
Лукац 1 ф. 60 н.
Кромпир 3 ф. 50 н.
Пасуљ бели 9 ф.
Пасуљ жути 8 ф. 50 н.
Све од сто килограма.
Теоци 7—15 ф., по комаду.
Јагњци 5—10 ф., по пару.
Свињи дебели 42—44 ф.
Свињи млади 40 - 42 ф.
Маст 52 ф.
Сланина 50 ф.
Све од сто килограма.

*

Штајнбрух, 10 марта. (Недељни извештај са свињске пијаце.) Трговање добро, 33 повећане цене биле су: Одабраној роби тешкој 260—350 кгр. 50—51 н., 180—260 кгр. 49—50 н.; маторим свињима тешким преко 300 кгр. 45—37 н., сеоским свињама 48—49½ н, српским 48—50 н., по килограму.

1. марта остало је 91.260 ком., догоњено је из Србије 555 ком. из Румуније 1076 ком., из земље 18099 ком., Све 19730 ком. По томе је било свега пијаца 110990 ком. Одгоњено је: за Будимпешту 2760 ком., у земљу 490 ком., у Беч 750 ком., у Чешку, Моравску и шлеску 1237 ком., у Аустрију 68 ком., у Немачку 913 ком, за сапунцинице 28 к. — Свега 6245 ком. Остало је 100.745 ком.

У акцијским салашима има 14.745 ком. у санитет. И транзитним салашима остало је марве 2637 ком., а дотерано је још из Србије 555 ком. и из Румуније 1076 ком. Свега 4268 ком. Одгоњено је пак 1831 ком., те је остало још 2437 ком.

Бечка пијаца. Догоњено је 5530 ком. Трговање добро. Тешке су плаћане 44—45 фор; осредње 39—42 фор., младе 36—41 фор. Све од сто килограма.

Најновије вести.

— Са Гибралтара јављају, да је суд довршио истрагу у ствари „Утопије.“ Истрага је показала, да никог не терети кривица због несреће, која се на том броду догодила.

— Из Букурешта јављају, да се снег у срезовима Васлуи, Тутова и Фалћиу нагло почео топити, те су услед тога набујале воде, које чине грдне штете. У Берладу се срушило због велике воде око 300 кућа

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 11. марта у вече).

Лондон. Овде се насигурно тврди, да ће сви јевропски дворови признати принца Виктора Наполеона за поглавицу Бонапартовића.

Праг. „Глас народа“ тврди, на ће наш владар ићи у Праг на чешку изложбу.

Лондон. „Стандар“ доноси вест из Софије, да су прекинути преговори између Бугарске и Србије у ствари уређења границе. Данашња српска влада хоће да испита инструкције, што их је пређашња српска влада изасланицима дала.

Варшава. У данашњој заповести врховног полицајмајстора изашла је наредба, којом 27 Аустријанаца и 17 Пруса протеривају, који морају с места Варшаву оставити.

Будимпешта. У управном саборском одбору усвојен је законски предлог о уређењу жупанијске управе и автономије за основу специјалне дебате.

видила од силних суза, могла отети из руку госпође Змијићке, госпођа Добрићка је већ била отишла, да је више никад не види, а пре стрављено детенце остаде само са намрштеном госпођом Змијићком, окорелом и телом и душом.

„Свакако“, рече госпођа Добрићка, када је хитила кући са лупањем срца, „свакако сам учинила своју дужност.“ Милица нема никаква права на мене, и кад моја деца нешто требају, не могу онда ја њојзи набавити.“

Још су протекле две недеље, када се врати једном са свог пута господин Добрић. Био је то дебео, глават човек, великих црвених бркова и малих плавих очију. Био он само месо и сало, и није ни мало изгледао, да имаде срца и душе, па ипак га дочекаше деца његова радоспим жагором, те се у мал' таванице не срушише — доказ, да је морао бити добра срца, јер деца су у томе по нагону познаваоци и никад се не варају!

„Но“, повиче запурени „баба“ Добрић, када скоро затомљено паде у своју наслоњаћу, с једним дететом на леђих, с другим код ногу, с трећим у десној руци, а с четвртим на левом колену, „но где је Милче? Шта је то од моје мале, лепе чупаве, да је још амо нема?!“

И сад на један пут наступи мртва тишина — гђа Добрићка је шила журно, као да јој мач над главом виси.

„Милицу сам дала у сиротиште!“ рече она после ћутања, мирно.

Господин Добрић, коме је иначе било горко устајати, скочи на ноге, као опарен и нехотице стресе своју децу са себе: „Милицу у сиротиште! Наше мало, сирото Милче! Није могуће!“ рече он, као да је криво разумео био.

„Ја сам држала то за своју дужност!“ одговори брзо госпођа Добрићка. „Милица није била никад наше рођено дете, а као што знаш, времена су рђава, и мени треба онај новац, који си ти па страну метнуо за њезино зимско одело, за Катицу и Мицу, па...“

Добродушно лице у господина Добрића било је на један пут као преображено, и он погледа своју жену, како је никад погледао није, скоро презриво.

„Онда мора да су времена јако рђава“, рече он веома озбиљно, „кад нема ни једне корице хлеба, ни једног рифа цица за сирото Милче! Жено, жено, где ти је срце? Шта си урадила? — Милица у сиротишту! — Ходи, брзо се спреми, ми је морамо довести, одмах довести!“

Госпођа Добрићка стаде горко плакати, речи мужевљеве и њена савест за чудо се слагаху.

„Ја знам, да сам неправду учинила, — ја сам то цело време осећала“, јецаше она — „ал', гледај, ми смо тако сироти и мени требаше сваки новчић.“

„Јест, јест душо“, тешио је добри супруг и мазио, као да је она двогодишња им Вукица, „јест, јест, ја то све знам, али Милче неће већма претећи; она је као тиче, мало треба одела, увек је задовољна и прва, која ме дочекује на кућевних вратих, бог јој благословио срдашце њезино! Ходи, жено, ходи; одмах ћемо ићи тамо и довешћемо је, али помисли само, како би било, кад би наша дечица сирочад била и морала овде седети и плакати, па....“

Господин Добрић узе свој шешир и огртач, па полети напоље, и не довршив реченице, а за њим је ишла госпођа Добрићка. Пребацила је само мараму и није никад била тако брзо готова за излазак, као данас!

* * *

„Баш смо хтели по вас да шаљемо“, рече намрштена гђа Змијићка, коју у ходнику сусретоше, али сад је већ касно. Међу тим уђите унутра.“

„Ваљда није болесна?“ повиче уплашено господин Добрић.

„Болесна?“ питала је госпођа Добрићка зачуђено — „болесна не, али — мртва! И у последњих двадесет и четир сахата није ништа друго радила, него нам само пуњаше уши дерњавом за њеном наном, и сваки час ослушкиваше на вратих да не долази. То би и камену досадило. Ја сам казала, ако брзо не умре, онда морамо послати по вас, но наш доктор рече, да он не верује у смрт због чежње за кућом, и тако нисмо ни послали. Сад је умрла и без тога. И боље тако — хвалите бога!“

Тако говораше госпођа Змијићка — од вароши постављена и плаћена мати сирочадска, докле господин Добрић и госпођа Добрићка стојаху погнути над малим, анђелским телом, чија је злаћана косица била ушчешљана, а мале ручице прекрштене преко мирних груди...

„Та шта јој би?“ запита господин Добрић слабим гласом, покушавајући силом, да задржи своје сузе.

„Па — ја не знам,“ рече бабускера равнодушно, „није јој било ништа — особито — мора да је умрла од жалости за кућом, мора да јој је препукло срце.“

Од жалости за кућом! Тако је, то је и било, и мало је Милче отишло у вечити врт, који је оставио Христос за децу, што умиру, јер немају љубави родитељске!

Но госпођа Добрићка није ништа учинила, до — „своју дужност!!“

ОГЛАСИ.

СЕМЕЊА
БАШТЕНСКА и ПОЉСКА
препоручује шпецерајска трговина
Д. АРНОВЉЕВИЋА
„код црног орла“ у Новом Саду.
Иста трговина потребује једног помоћника и шегрта, који могу одма ступити. 1—1

Абацијски момак
(СУКНАР)
који је добар и вешт продавалац абацијског еспапа, може одма ступити у радњу
Милеве Ст. Јаковљевић,
1—3 **у Руми.**

У мојој галантеријској, нирнбершкој, кратке, платнене, беле мушке и женске моде трговину требам вештог помоћника, који је стручњак и добар продавалац, који је служио по већим варошима и који зна осим српски и мађарски и немачки добро. Ступити може одмах.
Ђура Жекић,
1—2 у Ст. Бечеју.

ПОМОДНА, ГАЛАНТЕРИЈСКА
И БЕЛОГ ЕСПАПА ТРГОВИНА
К. А. СУБОТИЋА
У МИТРОВИЦИ
потребује два млађа стручна помоћника. 2—3

ДАНИЛО ГЕРГУРОВ
У СОМБОРУ
потребује за своју **гвожђарску трговину** једног старијег помоћника, доброг детајлисту, који говори добро српски, мађарски и немачки. Ступити може одма. 2—3

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.